

Scherzando...

: REVISTA : MESAL : CATALANA : MUSICAL : Y : LITERARIA :

: : : Direcció y Administració : : :
: Plassa del Vi, 11, pral. : Girona :

: : : : : Preus de Suscripció : : : : :
2 ptes. anyals : Nombre solt 25 cts.

Els PP. Gregori Suñol i Maur Sablayrolles

□ □ de l'Ordre de Sant Benet □ □

**SINE SANCTUM
: PRO SANCTO :
: : LABORE : :**

Un jorn hi havia un sant qui escribia la vida d'altre sant.

Una visita tal vegada inoportuna, anava a interrompre la labor que am tan de carinyo havia empresa'l primer, quan un dels que acompanyaven al visitant, advertint l'ocupació del visitat, ho feu avinent a l'hoste. Aquell no volgué desbordar aquella tasca a l'enfeinat escriptor i digué al que anava a anunciar sa visita que no ho fes pas, anyadint:

Deixa que un Sant trevalli per altre Sant.

Efectivament la vida de un sant està en ordre que siga un sant qui l'escriu. Ell es qui pod millor explicar la vida am coneixement

Exm. i Ilm. Sr. Dr. D. Francisco de Pol i Baralt
Bisbe de Girona, qui am sa presència honorarà nostre Concert.

íntim de la santetat.

Avui em trobo jo am un compromís, i es: de tenir que explicar la vida de dos artistes, i se'm podria titllar de pretençió de vulguer-la esbrinar, i dir-se'm a tall de reconvençió:

La vida dels artis es sols un artista la pod explicar, i jo no soc un artista de la volada dels Pares Suñol i Maur Sablayrolles; deixa, doncs, que un artista *ter* escriui la biografia dels *vers* artistes.

Sine artistam pro artista laborare

Am t t no'm dong rer entés, car ells me podran sobrepujar en ser artistes, però jo'ls porto un apreci massa profund per a desdir-me de no vulguerlos presentar, sinó com són en sí mateixos, al menys com jo'ls admiro i aprecio.

Els meus llegidors me perdonin i en prenguin tan sols la bona voluntat, dispensant-me mon atreviment, que a tal me condueix la ceguera de l'íntima amistat que amb els dos me uneix.

Comencem, doncs, per la biografia del P. Suñol, del qui's llegirà en el segon Concert, que preparem, la notabilíssima Conferència.

EL P. GREGORI SUÑOL

nasqué a Barcelona el dia 7 de setembre de 1879 Té per lo tant 33 anys complerts, i an aquesta tan curta edat ha esdevingut ja una notabilitat mundial. (E-pero que'm dispensarà mon amic si troba que fereixo sa modestia parlant amb encomi de sa persona cas de que llegís aquestes ratlles. No escric la biografia per a que ell la vegi, sinó per als qui hem de fruit a Girona de les bel·leses de sa Conferència.)

En el segle el P. Suñol se digué Ramon, quin nom canvià a l'entrar en rel·ligió pel de Gregori.

Quan bé li havia de sentar el nou nom ho ha probat ja'l profit que ha fet en favor de l'art que per antonomasia ha pres el renom del seu Sant patró, el cant gregorià.

Cursà Ramon Suñol, quan encara no era'l P. Gregori Suñol, els tres primers anys de batxillerat a Barcelona, sa ciutat nadiua.

En 1893 entrà de col·legial a Montserrat, aon professà al cap de dos anys, en 1895.

En 24 de setembre de 1902 cantà, prop, que dic prop, dins del Casal de la Moreneta, sa primera Missa. Des de llavors el tenim ja nomenat *Pare* Gregori Suñol; avans, des de sa professió fins a cantar Missa, el nomenavem solament *Hermano* Gregori Suñol.

Des de que cantà missa se'l deixà que's dedicés de ple a ses aficions musicals.

Estranyarà tal volta el P. Suñol

P. Gregori M.ª Suñol, O. S. B.
Autor de la Conferència sobre *Santitat, Bondat de formes i Universalitat del cant gregorià*

d'on puc jo treure tots aquests detalls de sa vida, i els que vindran. L'amistat té ingenioses maneres d'assolir lo que l'amistat li negaria si a l'amic se demanessin certes intimitats que afecten a l'honra personal. Seguim, seguim sa biografia.

CONFERENCIES DE CANT GREGORIÀ

En 1905 fou cridat el P. Gregori Suñol a Barcelona per l'Eminentíssim Cardenal Salvador Casañas, inaugurant el cant gregorià al Seminari, on hi feu classe alguns mesos.

Aixís mateix donà conferencies públiques a la Capella del Palau Episcopal durant el mateix temps, a les que hi assistien gran nombre de clergues, xantres, organistes i fins molts s'g'ars músics i aficionats al cant de Sant Gregori.

Durant el més de maig del mateix any dugué'l cant gregorià a la Catedral, inaugurant-lo allí'l dia de la Mare de Montserrat, prenent-hi part els residents, e's Seminaristes i molta més munió dels clergues de la capital.

SON MÉTODE DE CANT GREGORIÀ

Veient la necessitat que hi havia (am motiu de les conferencies donades al Seminari, al Palau i a la Catedral), de posseir un mètode *metòdic*, (i sotsratllo la paraula), per a bé conduir l'ensenyança del cant gregorià, concebí l'idea de fer-ne un, que reunís la teoria i la pràctica de quan se referia a la naixenta importació i implantació del cant gregorià a Espanya.

Fidel deixeble de l'Escola de Solesmes no podia menys, en son llibre de text, de conformar-se als principis de dita Escola, a la qual portava un amor i una devoció extremada i convensuda, segons l'entusiasme que per aital Escola sentia.

En 1905 mateix aparegué la primera edició, mereixent una carta de

Mossén Gabriel García
Mestre-Director de l'ORFEÓ CATALUNYA.

completa admiració del P. D. Andreu Mocquereau, Prior de Solesmes, en la qual li testimonia que quedava verament complascut de veure que tan bé interpretava'ls principis exposats en la cèlebre *Peleographie musicale*, la més famosa de les revistes gregorians que veu la llum pública en el món, i aon s'hi troben els estudis més profunds i seriosos, que s'han escrit sobre paleografia, filologia i estètica musical gregoriana.

El Mètode del P. Suñol n'es un substanciós compendi, en vista de quina aparició tardà'l Pare Mocquereau alguns anys a publicar son famós *Nombre musical*, perquè airovement servia dit Mètode per als que estudiaven el cant gregorià baix els principis de la més famosa Escola que a son conreu se dedica, com es la Solesmense.

Aixís que aparegué la primera edició s'escampà ràpidament per Espanya i Amèrica Llatina, de tal fa só que en poc més d'un any s'agotà completament l'edició.

DIFERENTES EDICIONS I TRADUCCIONS

En 1907 tingué que fer el P. Suñol segona edició, que corregí i augmentà sobre la primera. Son renom traspassà les fronteres de les nacions de parla castellana i prompte's feren demandes a l'autor per a que la deixés traduir al francès.

S'encarregà de tal tasca'l mateix amic del P. Suñol, que tan bé coneix nostra parla castellana com la francesa. Aquest amic es el P. Maur Sablayrolles monjo de Besalú, qui al mateix any 1907 publicà en la casa Descleé de Tournai de Bèlgica el MÉTHODE COMPLÈTE DE CHANT GREGORIEN *d'après les principes de l'Ecole de Solesmes*, par DOM GREGOIRE M.ª SUÑOL O. S. B., *Moine de Montserrat*, sobre la segona edició espanyola.

En 1908, al cap d'un any, aquesta segona edició ja s'havia agotada i es tingué de pensar ben tost a fer-ne la tercera que aparagué al mateix any de 1908, cada volta més acurada i augmentada.

En l'actual moment ja no'n queda cap exemplar de la tercera i el P. Suñol acaba de redactar la quarta edició baix un plan completament nou.

Sobre dita tercera edició se n'ha fet en 1912 la traducció alemanya a petició d'aquella nació pel distingit rector de Santa Agnès de Hamm (Westfalia) el reverent D. Albin Sandhage, titulada THEORETISCH-PRACTISCHE CHORAL-INGSCHULE *nachs Solesmischer von D. Suñol Benedictiner von Montserrat, für die Deutschen Kirchen-Chore*.

Me consta ademés per bona informació que s'ha demanat ja'l permís per a fer-ne la traducció anglesa i al mateix temps des d'l Canadà li demanen al P. Suñol fer ne un resum en francès que serà traduït immediatament dit resum a l'anglès per aquella nació d'Amèrica.

ALTRES ESCRITS GREGORIANS

El P. Suñol, ademés d'esser l'autor del mètode, que tanta acceptació ha tingut en tots els indrets del món, am lo que ha donat renomada de gregoriana a nostra España, ha col·laborat en diverses revistes nacionals i estrangeres essent en totes elles molt apreciats i buscats am raquesta sos art cles. Entre elles podem nomenar la «Rassegna Gregoriana» de Roma, la «Revue Grégorienne» de Tournai, «Revista Musical Catalana» de Barcelona, «Reseña Eclesiástica» i «Revista Montserratina» de id., «Voz de la Música» de Burgos, «Música Sacro-Hispana» de Bilbao, en el «Diccionario Enciclopèdic», i avui ens podem vantà que

també en SCHERZANDO..., per lo que ens tenim per molt honorats, etz.

Ha publicat ademés les edicions catalana i castellana de «La Missa cantada pels fidels segons els desigs de Pius X».

CÀRRECS EXERCITS I MÉS CONFERENCIES

Ha sigut cridat a Vich, Tarragona, Barcelona i Lleida diverses voltes per a formar part del Jurat Calificador en oposicions.

A Tarragona ademés hi va esser cridat pel senyor Arquebisbe, difunt ja avui, Dr. Costa, per a donar conferencies gregorians als residents de la Catedral i demés clergues, introduint aixís el cant gregorià en nostra Catedral Primada.

Pel març de 1908 anà a Valencia a acompanyar al P. Maur per establir-hi'l cant gregorià també en aquella Catedral i allí donà varies conferencies públiques i en el Seminari.

Estant allí fou ja invitat per a organitzar i preparar les execucions gregorians del futur Congrés segon Nacional de Música Sagrada de Sevilla que's celebrà'l novembre del mateix any.

VIATGES

Durant l'estiu d'aquell mateix any anà a Solesmes en l'illa de Wight per a acabar-se de sadollar en els estudis rítmics i poleogràfics que tan cèlebre han fet aquella Abadía i Escola, i això tot ho feu baix la direcció de Dom Mocquereau en el precís moment en que aqueix preparava l'edició rítmica del Gradual Vaticà.

En aquell viatge visità i sentí el cant gregorià de les Monges de Dourgne, de París, dels convents o monastirs de Ryde (Santa Cecília de Solesmes) i Clarence, en la mateixa illa de Wight.

Aquí fou quan el P. Suñol se perfeccionà en la pràctica, car fins llavors era un excel·lent teòric, mes li convenia fer-sen pràctic per propia experiència. Ell no perdía ocasió per a instruir-se i demanar als demés de com interpretaven a Solesmes tal i tal neuma, cadencia etz Recordo encara de l'empeny am que'm feia explicar el port de les cadencies mediantis i diferenc es salmodiques, que jo havia sentit a Solesmes, quan de retorn de mon viatge gregorià a cinc nacions d'Europa feia la dècima estació o visita al monastir de Montserrat avans de finir l'onzena a Perramon. La visita a Solesmes complementà la formació del P. Suñol.

AL SEGON CONGRÉS NACIONAL DE MÚSICA SAGRADA

A son retorn fou quan anà tot seguit a Sevilla on cuidà del cant gregorià del Seminari en les funcions del Congrés mentres deixà que'l P. Maur dirigís i preparés els cants de la Conferencia que allí feu el P. Suñol publicant-la més tard baix el títol de «La interpretación tradicional y artística del canto gregoriano».

A Sevilla s'hi quedà una temporada assajant i de pas anà a l'Escorial a estudiar algun dels cants espanyols litúrgics antics que després publicà dit Pare, dos d'entre ells els hem vist aparescuts en «Rassegna gregoriana» baix sa firma i d'altres tinguerem ocasió d'examinar-los, com a ponents de la Sècció gregoriana, en el tercer Congrés que acabem de tenir a Barcelona.

P. SUÑOL DIRECTOR

En 1910 anà a Vic cridat per la Junta organitzadora del Centenari de Balmes per a preparar i

dirigir la gran Missa popular de més de 600 veus amb elements d'allí i de l'«Orfeó Català».

AL TERCER CONGRÉS NACIONAL DE MÚSICA SAGRADA

Tot-hom sabem la part activa que prengué, més que tots els demés membres de la Junta organitzadora del Tercer Congrés Musical, celebrat a Barcelona, del que'n fou l'ànima, preparant-lo amb el nombre extraordinari de la «Reseña Eclesiàstica», ont hi reuní uns 23 o 24 articles de diferents autors i entre'ls quals hi sobresurt sa col·laboració; executant-hi'l «Veni Creator» i la Missa gregoriana de més de mil veus, i donant-hi la Conferència que tanta renomnada tingué, ja per lo profund de sos conceptes científics i artístics, ja per lo sortosament escullit dels exemples que executà am tan d'acert i zel l'«Orfeó» de Cassà.

Aquesta Conferència i aquest Concert preparam per a que Girona pugui participar dins seu d'una de les sessions de música més interessants, que's donà i tingué a Barcelona.

Aprofitem-nos d'aquesta sort, que'ns envegen totes les capitals espanyoles i de fóra, a les que no'ls cap la ditxa de tenir un P. Suñol que'ls escrigui i llegeixi sa Conferència, ni l'«Orfeó» de Cassà qui els hi executi'ls bells exemples, i els finalitzi la sessió amb el potent «Credo» de Palestrina de la Missa del Papa Marcel.

Del P. Suñol i sa Conferència ens diu Dom Casimiri de Roma lo següent: *Il giovane P. Suñol, così universalmente noto nel campo degli studi musicali-gregoriani. fu interrotto spesso da applausi; l'oratore fu alla chiusa coronato d'entusiastica interminabile ovazione.*

«El jove P. Suñol tan universalment conegut en el camp dels estudis musicals-gregorians... fou interromput sovint pels aplaudiments i va acabar sa conferència coronat d'una entusiasta i interminable ovació.»

Esperem que'ls gironins li endreçaran una de semblant, i si convé més amatenta que a Barcelona. Rebi des d'ara'ls meus picaments i estretes de mà per després.

DOM MAUR SOBLAYROLLES

Aquí ving a donar qualques notes bibliogràfiques del gran gregorianista que hostatge la diòcesi de Girona i que molt contribuí a l'èxit de l'«Orfeó Català» en la conferència del P. Suñol.

Se que vaig a ferir sa modestia, però crec que se li dèu algun tribut al mèrit per més que la humilitat el vulgui ocultar.

Va nàixer el P. Maur Sablayrolles a Muzamet, vila d'uns 15000 habitants de la diòcesi d'Albí (França), el dia 3 de desembre de 1873. Per tant aquest any complirà'ls 40 anys.

Als 9 anys va començar sos estudis de música. Va tenir per professor a l'excel·lent organista de sa parroquia nadiua M. Lamothe.

Als 13 anys d'edat va entrar al monastir d'Encalcat prop de Dourgne de la mateixa diòcesi de Albí i allí va continuar sos estudis musicals juntament amb el cant gregorià.

Als 17 anys va tenir la sort de poguer tenir per mestre a l'eximí gregorianista P. Andreu Mocquereau, Prior de Solesmes, qui, cridat pel P. Abad del monastir d'Encalcat anà a ensenyar a tota la Comunitat, que des d'aquell temps cantà'l cant gregorià d'una manera la més artística com

cal fer-sen càrreg donada la competència del qui fou son mestre i instructor.

FORMACIÓ GREGORIANA

El P. Mocquereau vegé en Dom Maur un jove de bell pervindre i s'esmerà en cultivar i ben preparar aquella excel·lent ànima d'artista perquè esdevingués, al reintegrar-se ell a son monastir de Solesmes, un fidel deixeble qui continués i seguís les petjades per ell marcades i assenyalades.

Des de'ls 17 anys, doncs, que Dom Maur Sablayrolles, fins als 40 que prompte complirà, s'ha anat formant sempre i practicant en el bell cant de Sant Gregori de tal faisó que ell es l'ambient en mig del qui viu i l'aire qui respira i la dolcesa am la que ell se sado la.

Durant aquest lapse de temps el P. Maur ha sovintejat ses visites a Solesmes, on hi ha romangut llargues estades, fusionant-se en esperit amb el cant i bon sentit d'aquella munió d'artistes.

ESpanyol i català

Avant de que'ls Pares d'Encalcat fossin desterrats a Espanya a la pintoresca finca de Parramon en la Vall de Ribas el P. Maur havia recorregut diferents ciutats de França donant conferències gregorians en elles en que una de les primerenques fou Montpeller.

Després que s'establiren en Catalunya en juny de 1903 el P. Maur continuà encara en França fins al novembre del mateix any.

Parramon esdevingué ben tost més renomnat pels cants dels frares que no ho havia estat per ses aigües medicinals.

El P. Maur prompte feu ressonar son nom donant conferències dins casa seva i en Vic i esdevingué tan simpàtic a Catalunya i ell hi prengué tan de carinyo a la nostra terra, que ben bé'l podem considerar un dels nostre perquè'l P. Maur aima nostra terra hospitalaria, parla'l català ja com nosaltres i fins pensa ja en català. Ell i la comunitat de que forma part son ja una gloria catalana i avui podem dir una gloria diocesana.

ITER HISPANICUM

El P. Maur es espanyol i català de cor. A ell i son company P. Michel Galin fou confiat el comés de seguir tota Espanya per fotografia'ls documents gregorians que tenim espargits en arxius i biblioteques i pera portar tan bella tasca a bon terme començaren per Catalunya i finireu en la mateixa son «Iter hispanicum» que aportà unes 16 o 18 mil pàgines de fotografies de codex gregorians als tallers paleogràfics de Solesmes.

El «Kyrie» de la «Vat cana» n.º X fou escullit d'entre les fotografies d'un dels codex de Vic, on s'hi troba dos exemplars am diferenta notació, fidel transcripció l'una de l'altra.

Durant son «Iter hispanicum» per tots indrets on passaven anava'l P. Maur sembrant la bona llavor donant conferències, explicacions i esmerçant el carinyo i entusiasme en favor del cant de Sant Gregori.

NOTACIÓ CATALANA

A ell se dèu la descoberta dela notació gregoriana catalana, perquè cal fer avinent que aixís com existeixen les grans notacions aquitana, santgaliana, messina, hi hà una forma de notació exclusivament catalana com n'es bona mostra'l «Responsorial» que posseeix la col·legiata de Sant Fel·liu de nostra ciutat.

Aquest viatge per Espanya i aquest estudi de nostra notació gregoriana li ha donat un renom universal al P. Maur de manera que'l recit que de tal viatge i descoberta'n va publicar llarg temps en la «Revista Musical Catalana» de Barcelona se li va demanar el traduis en francès per a publicar-lo en follet apart, però una revista alemana de la serietat de la «Sonderdruck aus Sammelbande der Internationalen Musikgesellschaft» se devanà a vulguer-ne la preferència en ses pàgines i en tres nombres consecutius hi encabí en 100 planes de petita lletra les 150 o 200 que'l follet enter tindria.

ALTRES ESCRITS

No es aquest sol el treball seriós que ha publicat el P. Maur. Nombrosos són els articles publicats en casi totes les revistes professionals gregorianes, que's preuen de ser formals, com per exemple, además de la més a dalt nomenada de l'«Orfeó Català», la «Rassegna Gregoriana» de Roma, la «Revue Grégorienne» de Tournai, la «Música Sacra» de Toulouse, la «Sammelbande der Internationalen Musik-Gesellschaft» d'Alemanya, la «Música Sacro-Hispana» de Bilbao i avui SCHERZANDO... queda també honorat amb un de ses articles.

El P. Maur publicà la traducció extensament augmentada del «Mètode» del P. Suñol en llengua francesa

En quadern apart publicà també en la casa Descleê de Bèlgica son seriós estudi sobre l'acompanyament del cant gregorià, en francès i en espanyol, que havia presentat al Congrés Nacional de Sevilla. Aquest treball ha estat apreciat en gran manera pels sabis gregorianistes entesos en la materia Amadeo Gastoué de París i el Reverent Xavier Mathias d'Estrasburg i d'ell ne diu l'abate Rouseau en la «Revue Grégorienne»:

«Aquesta extensa memoria presentada'l Congrés Nacional de Sevilla (12 15 novembre 1908) es una obra mestre per la pulcritut i precisió en la exposició de les més delicades qüestions del ritme gregorià.»

Igualment son estudi sobre l'acompanyament i el «Salut» gregorià, publicat en la «Música Sacra» de Toulouse, ha estat apreciat d'una faiso remarcable pels intel·ligents.

CONFERENCIES I LLISSONS

L'apostolat gregorià del P. Maur ha sigut de una feconditat extraordinaria. El podem considerar en nostra Espanya i en el migdia de França.

Tota la part de llevant d'Espanya, des de Girona a Sevilla, ha estat el predilecte camp de ses excursions.

Ha donat conferencies:

I. En la Catedral de Girona.

II. En la Seu d'Urgell en temps del Dr. Laguarda l'hostatjà al seu Palau mentres donà lliçons i conferencies en la Catedral, Seminari i Comunitats.

III. En Valencia també en el Seminari, Catedral, Comunitats i parroquies de la ciutat dirigint a la Catedral les Misses del dia de Sant Josep i Pasqua executades per més de 300 veus.

IV. En Murcia al Seminari, Comunitats, clergues i Catedral on hi dirigí una Missa pontifical am més de 200 veus.

V. A Jaen altre vegada cridat pel Dr. Laguarda i hostatjat a son palau mentres instruía'ls seminaristes, residents de la Catedral i comunitats.

VI. A Sevilla durant el Congrés musical. El mèrit del cant gregorià es deu a la Schola dels PP. Salesians d'Ecija que dirigí i preparà'l Pare Maur en els propis dels tres pontificals celebrats i conferencia del P. Suñol. Dels Selesians en feu uns gregorianistes en breu espai de temps.

VII. A Tortosa també donà lliçons als seminaristes i comunitats i dirigí la Missa de pontifical a la Catedral am més de 300 veus, fins arribà a enternir am tan bell cant als tortossins que avui se preparen per a fer cantar una missa gregoriana am més de mil veus per les festes constantinianes.

VIII. A Vic instruí totes les comunitats i als clergues els dedicà conferencies i amb els nois col·legials dels Maristes cantà'l palau del senyor Bisbe una bella missa que'ls valgué un sabi discurs del Ilm. Prelat.

XIX. A Barcelona a la Casa provincial de Caritat i Assil Durand (a la Comunitat), a les Dominiques (Trafalgar) etz. etz.

A França:

Lliçons i conferencies a Montpeiller, Beziers, Cîte; Toulouse, Bordeaux, Albi, Carcassona, Landernau, etz., ja en els instituts catòlics, ja en les Iglesies, palaus episcopals, Catedrals, Seminaris, etz., etz.; essent demanat en mots altres indrets de la França.

En nostra diòcessi es el P. Maur conceller i mestre de tots quan's van a Besalú a sadollarse d'aquella divina melodia, emesa per homes gens preocupats per lo de la terra i que beuen en la medtació i divina contemplació la dolcesa que saben aportar a ses plegaries.

La bibliografia del P. Maur no podia separarse de la del P. Suñol i homenatjant a M. Garcia no podia menys de presentar al costat del concertador i director de l'«Orfeó Catalunya» al que molt contribuí a donar fixesa al ritme i expressió al cant, comunicant justesa al port de les peces gregorianes, objecte de la conferencia que anem a fer fruir als gironins al dia 20 del present mes d'Abril de 1913.

Sortosos som els de Girona!

Quantes ciutats se gloriarien de puguer reunir en son sí als elements que'ls fessin fruir la conferencia del P. Suñol i exemples executats per l'«Orfeó» de Cassà que

Multi cupierunt audire quæ auditis et non audierunt.

El Tercer Congrés Nacional de Música Sagrada se tingué *in totum* a Barcelona, en part i ben remarcable a Girona am les dos Conferencies-Concerts que'ls hi hem ofert.

MIQUEL RUÉ, PVRE.

Noble Apostolat

Al volguer complaure als amables Directors d'aquesta Revista aportant-los hi ma petita i insignificant col·laboració en el bell moment en que Girona's prepara a

rebre altra volta amb entusiasme a l'«Orfeó Catalunya» per a gaudir-ne de sos cants, m'es impossible no fer-ne esment de la memorable tarde del dia de Santa Cecília de l'any prop-passat al Palau de Música Catalana; d'aquella tarde en que's feu, si's permet la paraula, la consagració de l'«Orfeó Catalunya» en aquell Casal dels grans ideals.

A mi no m'era pas, certament, desconegut el cant gregorià: n'havia sentit ses fondes emocions en nostres monastirs, admirat sa potencia en les grans masses corals, i estudiat amb plaer els seus secrets; però aquella tarde... el cant gregorià me semblava tenir especialment una dolçura tota celestial, com si fos més que mai *in aure melos, in corde iubilus*, plaer al oïd, goig al cor.

Quin triomf per al cant gregorià!

A mi'm tocava senyalar en ma conferencia l'objectiu d'aquella exhibició artística, detallar-ne sa importancia, formar-ne, si's vol, el plan de la campanya que volíem realitzar, i tot-hom, per fortuna, s'hi interessava. Mes al entrar hi aquell exèrcit de cantaires, a la segura indicació de son il·lustre caporal, mossèn Garcia, s'emportaven ells tota l'atenció d'aquella ingent multitud d'oïents, i no cal pas dir-ho fins aon se l'enduien: era'l *melos* que, penetrant insinuantment, arribava fins al cor, i el cor s'omplia del *iubilus* que enlairava cap a l'alegria santa, l'emoció saludable, el goig veritat, la pau que començant aquí a la terra no pod tenir altre compliment si no allí a la regió beatífica de la Jerusalem celestial. La victoria fou complerta.

Aquella agrupació, diguem-ne comunitat artística, composta d'individus de diversos estaments socials tingué una hora feliç al volguer-se encarregar d'aquella part del Congrés; havia capit en sa justa forma i expressió tot el meu pensament, i digué la melodia gregoriana tan a son punt i amb tan'a sinceritat, que foren aquells

moments una veritable revelació de l'art de l'Església; tot hom l'entenia, tot-hom s'hi entusiasmava, no hi hagué pas ningú que no's sentís commogut...; hi caldejava en la gran sala una atmòsfera, com pod-ser, al meu parer, jamai s'havia respirat en aquell Palau.

Quins moments més feliços!

Les parets del grandíols i magnífic temple de l'art semblaven repetir encara mig confoses totes les notes més sensacionals, des de les del clàssic contrapunt, amb la multiplicitat melòdica i rítmica de la polifonia, des de les cançons de la terra i les noves composicions vocals de avui, fins al més enrevessat passatge de l'art instrumental modern, que allí s'han fet sentir tantes voltes amb l'esplendor d'una execució ideal.

Però en mig de tota aquella explosió fragorosa i variada de l'art hi surava tranquil·lament, dominant-ho tot, la melodia gregoriana, senzilla, candorosa, noble, amb una historia de cents d'anys, sense fer se esquerpa als temps moderns, i amb graciossa i modesta actitud senyalant el nord i la guia de la veritable música religiosa.

An els qui no la coneixien se'ls hi presentava amable, ans els qui ja n'havia fet la coneixença lis manifestava més íntimament totes ses gracies, tot l'encís qui li llegaren tantes generacions d'ànimes santes que amb ella beneïren al Senyor.

Es aquesta la conseqüència irresistible de l'art tradicional de l'Església quan trova intèrprets tan fidels com mossèn Garcia i el seu Orfeó.

Zel, Acció, Apostolat!, això es lo que fa falta.

Feu-ne força d'aqueixa feina, cantaires cassanencs, vosaltres que la feu tan bona!...

Sí que l'estimava Jesús a Marta, us diré, recordant la tan ben encertada comparació del gran Mestre de l'«Orfeó Català». Feu-ne conèixer, doncs, els cants que a Marta li pertocuen; però feu sentir la veu

amorosa que a Maria li correspon, que ella, la melòdia gregoriana, ha obtingut la millor sort, i com Maria als peus de Jesús, allí al Santuari, es pura i delicada com l'ambient en que ella viu. Avui més que mai es necessari que se senti la veu de Maria, puix ella apaga les passions i enlaira els cors.

Tota actuació dins el moiment restaurador i progressiu de l'art musical s'enporta la meua *simpatia*; quan aquest desvetllament es cap a la perfecció de l'art musical religiós, i en particular cap a lo que jo'n considero l'ànima i la vida i l'esperit de tota música sagrada, vull dir cap el cant gregorià, aleshores hi va l'*entusiasme* de mon cor; mes quan jo veig surar hi l'ideal noble d'un apostolat sense interès mesquí, amb el sol nord de fer bé al pròxim, d'auñar les energies, de volguer portar a tots cap el camí «del sant perfeccionament», ideal que dignifica als homes i honora la Patria que aitals fills ha engendrat, aleshores es cap e's devaners d'aqueix noble apostolat la meua *admiració*.

Vosaltres, Mestre i cantaires de l'«Orfeó Catalunya», heu portat sempre ben enlairats aqueixos ideals en vostra senyera triomfanta; per a vosaltres, doncs, vagi, anc que de molt poc valor, tota ma simpatia, mon entusiasme i ma admiració.

GREGORI M.ª SUÑOL, O. S. B.

Montserrat, dia de Sant Gregori Magne, 12-Març 1913.

Caràcter artístic

. . . i popular . . .

del cant gregorià

En vigílies de la conferencia, durant la qual el cèlebre «Orfeó» de Cassà ens farà gaudir a Girona'ls més bons troços del repertori gregorià, no serà pas sense utilitat

el recordar aquí el caràcter al mateix temps artístic que popular d'aquest cant.

En efecte, la perfecció amb la que'ns serà interpretat podria fer creure a un gran nombre d'oients que'l cant litúrgic es massa artístic pera esdevenir jamai popular.

Això, doncs, seria un error que a tot preu convé prevenir, perquè faria mancar l'objecte de la conferencia, que es el de guanyar adeptes al cant gregorià, al fer-se patent sa bellesa.

* * *

Primerament, el cant gregorià es i deu esser necessàriament un

CANT ARTÍSTIC

Per la seva síntesi tonal, perteneix a l'art grec-romà, es a dir, a l'art antic arribat a son apogeu al moment de la fundació de l'Església.

Baix aquest punt de vista es el fruit d'una civilització conscient.

Per ses melodies, es, en son conjunt, l'obra de l'Església. Vull dir amb això que, sense despreciar tota reminiscència d'aires profans o populars, l'Església ha compost ella mateixa les melodies litúrgiques. Baix aquest punt de vista l'art gregorià es el producte de la més enlairada de les civilitzacions, que jamai ha vist el món, de la civilització cristiana.

La composició de les melodies gregorianes per l'Església es la millor garantia del seu caràcter artístic.

L'Església posseeix, en efecte, més que ningú'l secret de la bellesa.

Societat divina per son Fundador, per son Caporal i per sa constitució, *el diví* es son caràcter dominant. Doncs, *el diví* es la fontana de tota inspiració artística, per la raó de que l'art, que's l'expressió de lo bell, troba son ideal o son model en Déu, font de tota bellesa.

No es, doncs, pas estrany que al recobrar sa llibertat o al sortir de les persecu-

cions dels primers sigles, l'Església, societat divina, esdevingués la mare i l'inspiradora de les arts. Els temples sorgiren de tots indrets dins son sí, i, baix ses aeries arcades, les melodies litúrgiques, desembarrassades per fi dels llaços que les tenien captives dins son obscur breçol de les Catacombes, prengueren una empenta i un desenrotllo desconegut fins llavors.

Obra de l'Església en general, el cant litúrgic es en particular l'obra dels papes.

La dignitat pontifical dels autors no té res que veure, sense dubte, amb el mèrit artístic de les melodies gregorianes. Amb tot, com no admirar aquí el plan de la Providencia que, per a constituir definitivament el cant eclesiàstic ha donat el geni musical, a quiscuns dels més grans papes? Podia Déu mostrar d'una faiso més esclatant que Ell volia que'l cant, que devia servir per a celebrar les divinals lloances, fos digne d'Ell mateix, es a dir, que fos artístic? Si Ell ha vetllat, doncs, baix aquest punt, sobre la formació de la llengua musical de sa Església, se deu dir que'l cant gregorià no es sols l'obra dels homes, sino més encara, l'obra de Déu.

Tal es certament l'impressió que s'experimenta quan se sent executar tal com ho deu esser. Sembla verament que ell baixa del cel i que convida a enlairar-s'hi i l'ànima extasiada en lo que té de més elevat, sent dins seu quelcom d'indifinible que la transporta i l'emplassa davant Déu.

Jo ting l'esperança que aquest serà'l sentiment experimentat pels nombrosos i intel·ligents oients gironins de la conferència del P. D. Gregori Suñol.

* * *

El cant gregorià es també un

CANT POPULAR

Aquest segon caràcter de cap manera es incompatible amb el primer. Ells, al contrari, van tan ben lligats que se'ls troba tot

sovint estretament units en les melodies més populars.

Els catalans, que posseeixen tan bells cants nacionals, ho saben molt bé.

Més que tota altra música el cant gregorià devia esser al mateix temps artístic i popular. Artístic, per esser digne de Déu al qui's dirigeix: popular, per esser assequible per les multituts per a les que s'ha fet.

Tots els fidels, en efecte, tenen el dever de cantar. Ell es l'expressió de sa pregaria solemne i pública.

Per això'l Pontifex sobirà recomana amb instancia en el celebrat *Motu Proprio* «de que retorni el poble a la costum del cant gregorià, a fi de que'ls fidels prenguin de nou una part més atenta als oficis de l'Església, com tenien ús de fer antigament». Aixís es que un Papa *cantor studiosissimus*, digne successor dels papes músics, dels qui hem parlat, es el qui sotsratlla amb aquests termes el caràcter popular del cant gregorià.

Amb això no volem pas dir que totes les peces d'aquest cant estiguin a l'alcans de les multituts. Amb el cant gregorià passa lo que amb la música. Les composicions variades se classifiquen en dos categories: uncs convenen a les veus exercitades, a les Scholes; altres són fetes per tot hom. Aquestes últimes són en majoria. Tals són els *Kyries, Gloria, Credo, Sanctus Agnus*, antífonas, salms, himnes, etz. Les peces artístiques són poques més que les parts propies de la Missa. *Introits, Graduals*, etz. i els responsoris de l'Ofici diví. Aquestes presenten masses dificultats per a que tota la munió de cristians per enter s'hi pugui associar. Amb tot, elles poden esser executades per veus relativament nombroses. Els 150 executants de l'«Orfeó Catalunya» ho proven victoriosament.

Aixís es que sigui quina sigui la naturalesa de les melodies gregorianes, la millor prova de que'ls hi cau bé'l caràcter

popular més o menys a totes, es de que creix son efecte a mida del nombre dels que les executen.

S'ha dit que'l cant gregorià es el cant dels monjos i que mai arribarà a esdevenir el cant dels fidels.

Això no es pas una veritat: el cant gregorià no es pas un cant exclusiu dels monjos, car si aixís fos, no se'l coneixeria sinó en part i imperfectament. Per més que'ls benedictins el puguin executar els hi mancaria'l nombre per fer ressaltar son doble caràcter. Sempre artístic, mai tindrà entre ells el caràcter pòpular. Escoltant-los-hi, si's vol, un quedarà meravellat davant la sublimitat del cant gregorià, però mai se'n pod un formar idea de sa potencialitat. Això sols es donat de fersen avinent escoltant-lo en les multituts. La prova la tenim amb lo succeit al Congrés de Barcelona. Els fidels han comprés ben bé aquesta potencia del cant gregorià a la Missa executada per les mil veus, dirigides pel P. Suñol que no poguent-se contenir han unit ses veus durant el *Credo* a les dels executants i aixís donat al cant de nostra professió de fe l'expressió verament popular que tal cant reclama. L'efecte esdevingué incomparable.

*
**

Jo espero amb fiances que un dia dins l'ampla nau de la Catedral de Girona s'hi desenrotllarà semblant espectacle. Certament els gironins no voldran pas quedar a darrera dels seus compatriotes barcelonins.

Convençuts pels seus veïns de Cassà del mèrit artístic del cant gregorià, pendran a pit demostrar a son dia'l caràcter popular.

Tenim, doncs, lloc de creure que dins de no llunyà dia una Missa gregoriana, executada per mil veus, i encara pod-ser per major nombre, se farà sentir baix les arcades de l'elegant Catedral de Girona.

Desitgem que aital dia no's fèssi massa esperar! Aquest serà un dia de triomf per

al digne successor de Sant Narcís: un dia de gloria per la ciutat i diòcesi tota entera: un dia de joia en fi per a els promotors de aquest esplèndid moviment gregorià, en cap de quins s'hi troba, desde molt temps fa, el distingit mestre mossèn M. Rué.

En quan al simpàtic mossèn Garcia i als seus admirables cantors, als qui jo endresso les meves més afectuoses felicitacions, reculliran en aquest dia els seus més preuats llores de tal faisó que se'ls podrà aplicar més que mai aquestes paraules dels Llibres Sants: *Gloria et honore coronasti eos*, «els has rublert de gloria i d'honor».

DOM MAUR SABLAYROLLES, O. S. B.

Besalú, Dimars Sant de 1913.

De l'eminent Director de l'«Orfeó Català» n'hem rebut la present carta que per son interéspubliquem íntegra:

Senyor Director de SCHERZANDO...
Girona.

Molt senyor meu: Quan vaig rebre la seva invitació per a que escrivís algunes ratlles parlant de l'«Orfeó Catalunya» en el número de SCHERZANDO..., que'm deia vosté volien dedicar a dita entitat coral, la meva intenció va esser complaure-l desseguida declarant de bon cor tot el meu entusiasme i estimació per a mossèn Garcia i sos valents cantaires; però el bat i bull de feina que sempre'm rodeja ha deixat lliscar el temps sense que jo complís aquest deute, fins que m'ha arribat a les mans el número del seu periòdic homenatge a l'«Orfeó» de Cassà, que sorprenent la meva distracció, m'ha despertat el viu remordiment de la cosa no complida.

Permetim, doncs, senyor Director, encara que un poc fòra de temps, faci ben pública declaració de mon apreci per al coral amic meu i germà en art mossèn Garcia i son «Orfeó Catalunya», quins en sa constància artística-patriòtica mereixen el més alt apreci de la terra empordanesa i de tot Catalunya. En l'últim Congrés de Música religiosa celebrat en Barcelona obtingueren, per unànim vot de propis i estranys, la consagració d'aquest treball immens que sols soporta qui cova en l'ànima'l santíssim ideal de Déu, Patria i Art, trilogia excelsa, font de tota cosa noble i pura entre'ls homes.

Salut, germans! Teniu un gran ideal i un director de gran cor cristià, de patriota i d'artista qui us ha portat a la victòria. Avant encara, que'l camí de la perfecció no té límits. Per a la nostra Catalunya!

Gracies, senyor Director, i disposi d'aquest afm. amic i servidor,

LLUIS MILLET

TEATRE : PRINCIPAL

GIRONA

ACONTEIXEMENT MUSICAL

XV DE LA SERIE SOBREQUÉS & REITG

CONCERT - CONFERENCIA

pel *P. Gregori Me Suñol*, O. S. B.,
sobre la *Santitat, Bondat de forma i*
Universalitat del cant gregorià,
pel notable

ORFEÓ CATALUNYA

dirigit pel mestre *En Gabriel Garcia*

Dia 20 de abril de 1913

A les cinc de la tarde

I PART

Exemples a interpretar: Ave Maria; Quasi modo; Lutum fecit; Alleluia; Magnus Dominus; Christus; Videns Dominus; Justus; Ad te levavi; Anima nostra; Vox in Rama; Popule meus; Fili; Gloria; Occurrunt; In paradisum; Ubi caritas et amor.

II PART

Cançó de Nois GRIEG
Cançó del Bressol J. SANCHO MARRACO
Credo del Papa Marcelo PALESTRINA

Ademés de les obres anunciades a la segona part, l'**Orfeó Catalunya** se reserva'l dret de cantar-ne alguna altra com també substituir-ne alguna de les anunciades si qualsevol circumstància ho aconsellés.

La Conferència serà llegida per son autor el **P. Gregori Suñol**, mes si per causes ajenas a la seva voluntat no pogués assistir a l'acte, llegirà la mateixa'l **Reverent Joan Roquet**, mestre de Capella de Santa Susagna del Mercadal.

Acompanyarà a l'harmonium el **Rvnt. Josep Padró**, organista de la Catedral.

Als compositors

: de sardanes :

Durant l'estiu, les Festes Majors se succeïxen, quasi sens interrupció, a La Selva i a l'Empordà. De totes elles n'es el més gran encís, la típica sardana. El reviscolament esplèndid de la Patria Catalana, qui ha revifat tots els trets fisionòmics de la Raça, ha fet que la sardana, símbol hermós de l'esperit de nostra niçaga, devingués el ball nacional de Catalunya.

Ara, mentres l'hivern està ensenyorit de les terres, les cobles reposen, la tenora refila ben poc pels carrers i places, les ballades són escasses. Cal esperar l'estiu per a reanudar les dances. Es en les vetlles de l'hivern quan els compositors de sardanes expremen el suc de la llur inspiració, produint-ne de noves per a esser estrenades en la propera tempora. Llargues hores hi són empleiades en cercar melodies escaïentes i instrumentar-les i aquest treball es ben lícit i racional que siga degudament recompensat, copsant el compositor el pagament proporcionant als seus afanys.

Aixís deuria esser, però, en realitat el guany

que obté'l compositor de sardanes, es verament irrisori. Quan un amic compositor ens contava un dia, els beneficis que li reportaven les seves sardanes, restarem sorpresos de que aquells fossin una cosa tan miserable—que aquesta es la verdadera paraula—. Lo que dóna cada cobla an el compositor pel dret d'executar-li la seva sardana, es una quantitat tan migrada que quasi pod dir se que ni es suficient per a pagar el paper de les copies que pel mateix preu entrega l'autor per quiscun dels instruments. I encara aquest migradíssim ingrés, els hi es mantes vegades estafat, com en el cas que aquell amic ens referia d'una sardana seva que oí tocar-la a una cobla que ell savia amb certesa que no li havia comprat la sardana que executava. A l'anar a reconvenir als músics li mostraren els papers que portaven estampat el seu sagell. Era que la cobla que'ls havia adquirit se'ls havia venut a l'altre, quedant-se aquella amb unes copies que n'havia tret i entregant a la segona les sagellades, segurs de que no seria la reclamada per constar-li a l'autor que les hi havia venudes.

Premetèrem an aquell amic compositor que des de les columnes de qualche periòdic faríem una crida als compositors de sardanes, esperant-los a que s'acoblessin per a fer prevaldre

llurs drets i obtenir els guanys que'ls hi pertoca per la llur tasca musical. Perxò avui desde les planes de «La Veu de l'Empordà» qui es publica en la capital de la comarca empordanesa d'on n'es originaria la sardana, cumplim la prometença.

La manera de conseguir-ho es ben senzilla. Consisteix solament en acullir-se a la protecció que'ls hi ofereix la Llei de Propietat intel·lectual de 1879, vigent en l'Estat Espanyol, la qual en son article 3.er clarament estatueix que'ls seus beneficis són també aplicables als compositors de música.

Tots els compositors de sardanes deurien sindicar-se, constituint una entitat que fos la defensora dels drets llurs. Es tasca aquesta que ens apar per complicada, car no són pas molts els compositors que hi ha en tot Catalunya.

Una volta organitzada, la nova entitat cuidaria de que les sardanes que de llavors ençà se componguessin fossin inscrites en el Registre de la propietat intel·lectual i establiria una tarifa senyaladora de les quotes, que deurien abonar-se per l'execució de cada sardana. Amparats per la llei, podrien exigir els compositors, talment com ho fan els autors de teatre, que avans d'executar les sardanes, la cobla hagués de proveir-se del permís del representant del Sindicat en la població, qui no l'entregaria sens el previ abonament dels drets d'execució.

D'aquesta manera romandria assegurat el compositor de que tot ús que's fes de la seva obra, tindria la condigna recompensa que pel seu treball li correspongués; i en totes les infraccions que's cometessin podria recorre degudament apoiat en els preceptes legals. Aixís, fins a les plaques fonogràfiques que s'impressionessin amb sardanes, talment com no fa molt n'ha impressionat la cobla Pep de Figueres, durant el seu sojorn a París, deurien anar sagellades pel Sindicat, percibint el compositor, per cada placa que's sagellés, el seu dret corresponent. Aixís, ensemps hi hauria l'equitat que ara no existeix, car resulta que'l compositor cobra una sola vegada i encara d'una manera tan ridícula, i amb el producte de la seva inspiració la cobla guanya diferents vegades, sense que de tots aquests guanys succeïssus ne percibeixi res el compositor qui es l'autor de la part principal.

Podria igualment portar-se a cap aquest afer, ingressant els compositors de sardanes a la «Societat d'Autors espanyols», la qual, previ compliment dels requisits d'ingrés encarrega-

ria de cobrar els drets d'execució de les sardanes, repartint anyalment a cada compositor lo que li pertocqués segons les sardanes que li haguessin sigut executades. No obstant, creiem, que, pel caràcter purament de la sardana, que no s'estén més enllà de Catalunya, seria millor constituir una entitat amb vida independent. La ventatja més important que representaria l'ingrés en la societat d'autors seria que tinguent aquesta representants en la majoria de les poblacions per a la recaudació dels drets de les obres dramàtiques, aquests podrien encarregar-se de la recaudació dels drets de les sardanes per més que'l tant per cent fos reduït, car un ingrés compensaria l'altre; però aquesta ventatja ens sembla que podria ésser fàcilment coberta amb procurar que aquells mateixos representants ho fossin del «sindicat de compositors de sardanes».

Si aquesta indicació se realitzés ne previndria de retop un gran bé per a la sardana. Ara, el compositor qui fretura obtenir amb el seu treball un guany no despreciable, es veu obligat a compondre varies sardanes cada any a fi de que'ls ingressos siguin més crescuts, repartint, de vegades, els motius inspirats que ha gueren donat bell conjunt a una sola sardana, entre tres o quatre, cada una de les quals resulta pobre i migrada. Perxò ens hem hagut de plànyer en les darreres temporades del defalliment que's nota en les sardanes noves, mancades d'inspiració, sense aquella vida i colorit tan característics.

Si el compositor sapigués que la sardana que fos encertada d'inspiració i harmonia i ben acullida del públic, havia de produir-li benefici sempre que li fos executada, procuraria no compondre-ne moltes, sinó fer-ne poques, però ben fetes, que més rendiments li assegurarien.

De consegüent, la sindicació entre'ls compositors de sardanes s'imposa, per egoisme propi i per la més gaia ufana del nostre ball nacional.

Nosaltres hem complert el nostre deure donant aquest crid d'alerta. Als compositors de sardanes correspon dir si creuen convenient atendre'l.

JAUME BOSACOMA

ADORACIO

MÚSICA DE A. ROIG

LLETRA DE MOSSÈN V. PIERA

Adagio

Oh adora-ble Redemptor oh victima in-maculada
 oh a-do-ra-ble Redemptor oh a-do-ra-ble Redemptor - victima in-maculada
 oh - a-do-ra-ble Redemptor victi-ma in-maculada
 oh a-do-ra-ble Redemptor victi-ma in-maculada
 Ho-mi-a Santa del a-mor per no-sal-tres in-mo-la-da
 per no-sal-tres in-mo-la-da
 Ho-mi-a San-ta del a-mor per no-sal-tres in-mo-la-da Ho-mi-a San-
 per no-sal-tres in-mo-la-da Ho-mi-a
 Ho-mi-a San-ta del a-mor per no-sal-tres in-mo-la-da
 Ho-mi-a San-ta del a-mor per no-sal-tres in-mo-la-da
 Ho-mi-a San-ta del a-mor per no-sal-tres in-mo-la-da
 Ho-mi-a San-ta del a-mor per no-sal-tres in-mo-la-da

FRAGMENT CHORAL DE L'ORATORI QUE'S
 CANTÀ PER PRIMERA VEGADA EL PAS-
 SAT DIVENDRES SANT A PALAFRUGELL

Sobre l'obra del mestre Roig, quin fragment reproduïm, nostre ver amic el distingit escriptor en Bonaventura Sabater, diu:

«Se tracta d'una obra musical de gran volada, escrita per a orquestra de corda sola i gran chor que en determinats moments arriba a dividir-se fins a set veus; el tractament de l'orquestra hi revela un coneixement perfect dels recursos de l'harmonia moderna, i el de les veus que en certs moments resten soles té la severitat i factura dels chorals de la polifònica clàssica;

els fragments d'estil fugat hi són d'una gran valentia.

La música hi es sempre inspiradíssima predominant-hi un caient de fina mel·làngia calcada en l'esperit de la lletra aont hi hà estrofes palesantes de dolor com aquesta:

Ploreu mortals! Un núvol d'agonia
 entela'ls ulls divins, i al ple del dia
 rojors de sang velen el cel radiant!

El treball està teixit magistralment com tot lo que surt del numen del mestre Roig. Es un poema musical ple de dificultats i de paranys salvats am la cura i domini de l'art musical que caracteriza al nostre amic.»

El Concert de l'«Orfeó»

Superb, col·loossal, gran, de grandesa magestàtica, pod calificar-se'l concert amb quin el benemèrit «Orfeó Catalunya» de Cassà de la Selva vingué a repetir-nos la magnífica conferència que sobre música litúrgica moderna, va compondre l'eminent musicòleg vasc i celebrat autor P. Nemesi Otaño, S. J. El nostre públic gironí, fred i insensible per essència, se'n compenetrà ben bé de l'intenció dels organitzadors de l'acte, i de la transcendència immensa que aquest per a la seva cultura tenia, i omplena de gom a gom el nostre Teatre i convertí en un èxit grandios i sobre tot pràctic, l'idea de bell principi ben acullida de fer nos assaborir les dolceses del cant sagrat.

Nosaltres no creiem pas haver de fer una ressenya detallada i extrínseca del concert, que am molt d'acert va publicar la premsa diària gironina, sinó que'ns pensem complir la missió encomenada, fent ressaltar, conjuntament am la ressenya, aquella espiritualitat intrínseca i corprenedora que eixia com cascates d'or, de les notes harmòniques de l'Orfeó de mossèn García, i que entrava imponenta i forta en el cor dels qui escoltaven fins els ulls en aquella senyera de les quatre barres, curullada pel signe de la Creu, a quin redós cantaven els orfeonistes, i am l'ànima i el sentiment atents en l'estoi aquell de cantaires enlairats en el camí de l'Art per la Crítica que té per a imperadora dels seus actes, les més elementals ordres de la Rectitut i la Justícia.

Poques vegades havíem vist un acte més popular i de consegüent que més pregonament s'infiltrés en l'ànima del nostre públic: Llotges, butaques, seients de segon pis, entrada general, tot, fins els llocs de pas, estaven omplentats per una gernació immensa, que acullí la presència de l'Orfeó, de la Junta organitzadora i demés elements que devien col·laborar en el concert, amb nodrids i llargs aplaudiments. Eren tres quarts de cinc, quan s'apostaren en el lloc del Director, mossèn Gabriel García, en la taula del conferenciant, l'encarregat de llegir la conferència mossèn Joan M.ª Roquet, davant l'harmonium del Seminari, que estava col·locat al mig de l'escenari, mossèn Josep M.ª Padró, i en la presidència els restants elements de la Comissió, mossèn Miquel Rué, i els senyors Rusalleda, Juncà i Sobreques, amb el senyor Cruañas, qui representava a l'Ajuntament gironí.

Am breus i oportunes paraules obre l'acte mossèn Rué, presentant-nos a l'Orfeó i a mossèn García qui ha volgut oferir a la seva ciutat nadiua, les primícies dels èxits obtinguts a Barcelona. «Rebem-los am bona voluntat—diu—i am la nostra atenció primer i aplaudiments després, reverdegem els llorers conquerits am la seva constància i amor a l'estudi i a l'Art.»

Seguidament mossèn Roquet, comença am adequada entonació i en mig d'un silenci demostrador de l'interés del públic, la lectura de la conferència del P. Otaño, filigranada obra de literatura i rublerta de coneixement musical i de sans consells per a que capíssim tota la saó dels exemples que'ns donava a gustar. Seria feina endebades que volguéssim reproduir els paragrafs més bons del discurs i les comparacions més belles que'ns posava a nostra consideració. Am dir que'l P. Otaño, es un orador eloqüentíssim i un artista i musicòleg eminent, queda fet per part nostra tot l'elogi de la seva obra.

Mossèn García anava oferint-nos els bells exemples que'l conferenciant intercalava com a demostració de les teories exposades i el públic, agrait, premiava'l treball de l'Orfeó amb aplaudiments persistents i perllongats. Aixís ressonaren en la sala les notes melòdiques tristes del «Miserere» i «Christus factus est» de Goicoechea; les corprenedores i tendres de «Ave Regina cœlorum» de Pedrell; «Anima Christi» de Valdés; «Ave verum» de Mas i Serracant, i «Tantum ergo» d'Otaño; i aixís s'escamparen també les notes triomfantes, virils i potentes de «In medio Ecclesiæ» de Sancho Marraco i «Sancta Maria» de Lambert. Semblava talment que un aire de purificació invadia am potencia desconeguda, aquella sala d'espectacles.

Acabada la conferència, el senyor Cruañas, feu ofrena a l'Orfeó de la corbata que'l nostre Ajuntament li concedia, mentres que la multitud saludava novament amb espontanis aplaudiments, aquella senyera tan jove i tan rublerta ja de premis conquerits.

Els orfeonistes volgueren demostrar el seu agraiment a Girona, cantant algunes peces del seu vast repertori profà. Aquestes foren «Sota de l'olm» i «Himne de l'arbre fruiter» den Morera, que varen esser el motiu de que's fessin noves i interminables ovacions a l'Orfeó (particularment en la segona en quina pogué lluir la seva ben timbrada i potent veu de tenor el senyor Cortacans), que determinaren, per a acallar els aplaudiments, que fos cantada l'har-

mònica i sentida balada gallega «Negra sombra» amb la que's donà fi al magnífic concert.

Per a acabar no'ns toca sinó que felicitar a tots els qui prengueren part, ja organitzadora ja executiva en l'acte ressenyat, calificant novament, ja que es de justícia el fer-ho, de superba, col'lossal i gran, l'obra de l'Orfeó, a l'ensemps que esperem am vives ànsies la segona conferència que s'anuncia per a acabar d'assaonar-nos de l'esperit d'aquest cant magestuós, que tan bé i d'una manera tan adequada interpreta l'«Orfeó Catalunya» de Cassà de la Selva.

A. BURGAS

En defensa de nostre Teatre:

Dintre poc el nostre Ajuntament resoldrà'l plet sobre l'assumpte del Teatre Principal. No pod dir-se encara si cedirà'l mateix per nou arrendament o bé per administració directa; sols sabem que'l president de la comissió dictaminadora senyor Norat, ha fet pública la seva opinió de que'l nostre primer coliseu no ha de passar mai a mans d'una empresa explotadora. Amb lògica i criteri digne de lloança, creu aquest senyor que sols l'Ajuntament ha d'intervenir en la bona marxa del Teatre, i nosaltres que opinem com el senyor Norat, fem vots per a que prossegueixi en tan meritòria actitud, car solament d'aquesta manera podem veure'l Teatre convertit en un centre de cultura, finalitat que en bé de l'Art no dubtem guiarà a tots els nostres regidors.

El Teatre en tot el temps que havia sigut administrat per l'Ajuntament, no s'havia presentat mai el trist espectacle de que per la temporada de fires—temporada única que pels seus ingressos permetia una seria companyia d'òpera—veïssim trepitjar les taules a una companyia representant ridícules obres del genre «chico» sens

valor literari ni musical, i això ha sigut indiscutiblement la causa fonamental de portar el nostre Teatre de fracàs a fracàs, que podria esser definitiu si a temps no's prenen les mides oportunes.

Insistirem sobre tan important assumpte, que per endavant comptem estan al nostre costat totes les entitats artístiques d'aquesta ciutat, tots els elements intel·lectuals i tot el públic sensat. Ara tenen la paraula'ls nostres edils. Que facin bona tasca i mereixeran l'aprovació de tots els qui estimem l'Art.

M.

CORRESPONDENCIA

BARCELONA

Ignatz Waghalter

La nota sobressortint dels concerts de Quaresma que enguany ha organitzat l'«Orfeó Català» al seu Palau de la Música Catalana, ha sigut la vinguda del Mestre Ignatz Waghalter director del Deutschen Opernhaus de Berlín.

Mestre Ignatz Waghalter, molt jove encara, es una de les grans personalitats directores-musicals d'Alemanya com ho senyala prou bé l'escullit lloc que ocupa. Aixís com el seu esperit es jove, sent també, tal vegada amb més intensitat, la música jove, encarnant-se completament amb els compositors moderns donant una execució exactíssima de la manera i sentiment am que foren escrites i inspirades les seves obres, treient principalment dels conjunts, un relleu i brillantesa esquisits, donant precisament amb això, també, una execució sorprenent i desconeguda dels mestres clàssics. Waghalter es músic d'esperit fogós, encara que'l seu gest no ho exterioritzi amb exageracions, emmollant-se am totes les infleccions de la massa, valent en els passatges enèrgics, atient necessàriament als executants am la seva batuta que'ls domina.

Waghalter demostrà un complet domini de les sonoritats i infleccions del ritme i deü apreciar-ne'l seu valor quan ha sigut el primer al món en implantar obligatoriament als seus dirigents del Deutschen Opernhaus de Berlín, l'estudi del ritme pel Mètode de Gimnàstica Rítmica Jacques-Delcroze.

De la seva valua se n'han fet càrreg tots els qui han assistit als concerts d'aquest any al Palau de la Música Catalana alabant l'acert de l'organització d'aquestes notes de cultura musical que cada any per la Quaresma ens donen a l'«Orfeó Català».

ADONIS

TARRASSA

Concerts de Quaresma

L'«Escola Choral» de la culta ciutat de Tarrassa, ha organitzat aquest any, com els altres, una serie de concerts que han sigut un èxit per la seva grandiositat, siguent acullits, per part dels tarrassencs, amb l'estima que's mereixia la seva importància.

El primer el constituïren una conferencia del mestre Juan Llongueras sobre'l valor educatiu i estètic de la Gimnàstica Rítmica en els nostres dies, seguida d'una serie d'hermosíssimes demostracions i realitzacions donades pels seus alumnes de l'Escola Choral amb la cooperació de Fränlein Maria Ehrengut, de l'Institut Jacques-Delcroze de Helleran, (Dresden). Aquells ensenyaren el seu valor educatiu i aquesta demostrà la relació que té amb el teatre i la dansa, donant algunes execucions d'aquesta que la convertien en una verdadera nota d'art apartant-la ben lluny de l'aspecte mondanal i baix que ara té.

El segon fou un concert de música clàssica, donat esquisidament per 30 professors d'orquestra baix la direcció del mestre Llongueras i amb la cooperació de l'esquisid violinista Vicens Vellsolà; en quin interpretaren delicadíssimament selectes peces de Beethoven, Bach, Häendel, Tartini Gluck, Grieg, etz., ressortint principalment per la seva brillant i sentida execució, i merescuent els honors de la repetició, la Romança de Beethoven i «L'Ultima Primavera» de Grieg.

El tercer estava a càrreg de l'Escola Choral, qui donà a conèixer una serie de composicions de música popular, religiosa i profana, i de música religiosa antiga i moderna, dirigits per la batuta enèrgica del seu director Joan Llongueras.

El quart estigué a càrreg de l'incomparable «Orfeó Català» el qual demostrà les plasticitats que'l mestre Millet sab donar-li en una pila de les composicions del seu nombrós repertori, escullidíssimes i selectes com el «Cantem al Senyor un càntic nou» motet a 8 veus de Bach, les «Montanyes del Canigó» den Manèn i el «Captant» del mestre Nicolau.

El quint fou donat per l'orquestra Simfònica de Barcelona que baix l'encertada direcció del seu mestre Lamote de Grignon, feu saborejar selectes composicions com la VI Simfonia (Pastoral) de Beethoven, i el Preludi i Mort d'Isolda de Wagner, a més d'altres escullidíssimes de Nicolau, Dukas, Weber, Bach, etz.

Són d'admirar verament, i cal felicitar als organitzadors d'aquets concerts i a l'ànima de l'Escola Choral mestre Jaume Llongueras, per la manera com se preocupen de treballar pel desenrotll musical de la seva ciutat, a fi d' aixecar més i més el seu estimat nivell cultural.

N.

LA BISBAL

En el concert celebrat a l'«Escut Emporità», el primer dia de Pasqua, l'orquestra de aquesta ciutat «La Principal», hi estrenà un

«Allegro Fugat» per a quartet de corda, original del compositor bisbalenc, en Joan B. Massanet.

La modestia excessiva del senyor Massanet, es la causa principal de que son nom no siga conegut com a tècnic en el difícil art del pentàgrama, però a l'últim instigat per alguns amics, coneixedors i pèrits al mateix temps, de la valua de dit compositor, lograren que sortís del «cau» de sa modestia, tent que en poc temps el públic bisbalenc pogués saborejar-li una preciosa i ben instrumentada sardana i l'«Allegro Fugat» que'ns ocupa.

El públic de l'«Escut» tributà a l'autor una molt merescuda ovació i entusiastes felicitacions.

Sabem que romput el «glas», el senyor Massanet està disposat, a més d'editar son últim treball, a continuar fent bona feina i de profit. No li faltaran nous aplausos i noves ovacions. Aixís li augurem.

B.

NOVES

Han entrat a formar part de l'orquestra «La Principal» de La Bisbal, en Salvador Corominas, en Leandro Torres i en Francesc Solà, professors de fiscorn, cornet i violí respectivament. La direcció s'ha confiat al celebrat mestre en Genís Canet. Els altres professors que la completen, són els mateixos de l'any prop passat tots ells coneguts i aplaudits de tots els públics. Aixís doncs, no en vā podem augurar que «La Principal» de La Bisbal, no desmereixerà pas i estarà'l nivell de la seva reputació arreu conquerida.

Altra volta la capella de música de la Catedral que dirigeix el mestre Rué, ens ha fet sentir els oratoris «Di Stn. Pietro» del P. Hartmann, O. F. M., i «Passione di Christo» de L. Perosi.

A l'estrenar se aquestes obres, donàrem ja nostra opinió envers el seu valor musical, i si allavores trovàrem les pàgines musicals rublertes de belleses, am l'última audició donada a la Seu, hem de confirmar nostre judici.

L'execució resultà bastant cuidada i si bé s'observava en certs passatges la manca d'instrumental, no obstant el mestre Rué ens donà una perfecta idea de lo notable de les partitures. Els chors, ben portats i més segurs que l'orquestra, en la qual hi notaven falta d'assaigs. Les parts solistes, segures en sos respectius papers, fent capítul preferent al baríton mossèn Roquet qui cantà'l

protagonista de la manera admirable a que'ns té acostumats.

— — —
Els nostres mestres compositors repara-
teixen arreu els programes per a la pròxi-
ma temporada. Publiquem a continuació
les circulars rebudes en aquesta redacció:

De l'Eduard Mercader de La Bisbal,
anuncien quatre sardanes quin noms són:
«Esperança», «Inspiració», «Nuviatge» i
«Ballem». En la mateixa circular ofereix
ademés vuit ballables titulats: «Ideal»,
«Simpatia», «De compromís», «Festiu»,
«Ràpida», «Ilusió», «El Pillet» i el wals-
boston «T'ho juro».

Den Josep M.ª Soler de La Bisbal, anun-
cien les noves sardanes que les anomena:
«Saludadora», «Tres ninetes», «Declaració»
i «L'ingènua», i també vuit obres per a ball
quines són: «Després del lunc», «El Bravo»,
«Bogadera», «Un sueño feliz», «Demi-mon-
daine», «Sicalíptico», «Orgullosa» i una
polka per a instruments de corda.

Den J. Blanch de Castelló d'Ampuries,
qui ofereix les sardanes: «La Ben Planta-
da», «Flor de Febrer», «Ton Cor», «La flor
del Garrollà», «Devallada» i «La dels des-
enganys», i ademés un extens repartori de
balls per a orquestra, per instruments de
corda, fantasies de cornetins i de clarinet,
obres corals per a veus d'home, etc. etc.

Den Vicens Bou de Torroella de Mont-
grí, oferint una col·lecció de sardanes que
les anomena: «Aucellada», «El saltiró de
la cardina», «Orfaneta», «L'anell de pro-
metatge» i «La Comedianta». Ofereix ade-
més un extens repertori de sardanes per a
piano de les que més èxit han tingut en les
temporades passades.

A tots els hi desitgem molts èxits ma-
terials, car per lo que afecta a la part ar-
tística, no'n dubtem pas que seran molt
grans.

— — —
El novell compositor en Ramon Serrats
de Cassà de la Selva, acaba de publicar
una col·lecció de sardanes per a orquestra,
que per referències que'n tenim, se fan al-
tament recomenables. Esperem sentir-les
per a poder-ne parlar am més judici.

— — —
Contractada pel «Centro de Unión Re-
publicana», hem tingut el gust de sentir
l'orquestra «La Vella» de Palafrugell nota-
blement reformada, fent un conjunt admi-
rable. En el concert que donà, executà una
«suit» sobre motius de l'obra de Bizet «El
Pescatori di Perle», «Mon petit cœur» per
a corda sola i la fantasia Saltimbanqui,

donant a totes una curosa interpretació que
el públic aplaudí extraordinàriament.

— — —
Com estava anunciat, tingué lloc el dia
primer d'aquest més el «Concert Cultural»
que l'«Academia Musical Gerundense» de-
dicava a les entitats obreres. Se donaren a
conèixer dos «quartets clàssics de Men-
delssohn i Beethoven que'l públic escoltà
devotament i amb un respecte digne de to-
ta lloança. L'execució dels «quartets» fou
confiada als senyors Saló, Jaumeandreu,
Carbonell i Sobrequés (violín, viola i vio-
loncel, respectivament). Tal vegada l'in-
terpretació's va doldre un poc de la manca
de condicions acústiques del lloc on s'escu-
llí, car algunes vegades no sentíem clara-
ment els quatre instruments; mes, am tot,
vegem en els executants un treva'l con-
ciencut, desbrinant efectes i venent difi-
cultats, tasca que valgué als artistes una
espontania ovació.

Nosaltres desitgem que la meritoria obra
empresa per aquesta novella entitat, siga
ardidament continuada, car d'aquesta ma-
nera podrem fruit de bona música, podent
ademés conèixer obres que fins avui resta-
ven inconegudes.

— — —
El mestre compositor de Palafrugell en
Miquel Casanovas, acaba de compondre per
a les nostres cobles quatre sardanes: «Ori-
ental», «Salm de Vida», «Gloria a l'Art» i
«La Vestal». Esperem sentir-les per a po-
der donar nostra opinió.

PUBLICACIONS REBUDES

- La Cronique Musicale.** Nice. Número de febrer.
A. Bertarelli. Milá. «Ave Maria» Emanue e Maudeli,
per tenor sol amb acompanyament de piano.
Obra transcripta sobre un petit estudi de R. Schumann
de melodia fácil i de lluint per al cantant.
Música Sacro-Hispana. Bilbao. Números correspon-
dents a janer i febrer.
A. Bertarelli i C. Milá. «Missa Davídica» L. Perosi, a
tres veus d'home i acompanyament d'orga.
D'aquesta obra en parlarem ja quan sortí la primera edi-
ció. En aquella ocasió formularem nostre judici evers son
autor, el notable Abad.
A. Bertarelli i C. Milá. «Repertori del petit organista»
per orga o harmonium. Col·lecció d'obretes fàcils i pràcti-
ques den Giovanni Pagella. Se tracta d'un recull d'obres
orgàniques a dues i tres veus magistralment tractades asse-
quibles pels novells organistes.
A. Bertarelli i C. Milá. «Asperges Me. Domine Ibisso-
po». Giulio Bas. Aquesta obreta com totes les del mateix au-
tor es d'un sabor religiós ben marcat de construcció con-
trapuntística en que les quatre veus tractades am certa severi-
tat n'és confonen, produint un efecte maravillos.
Musical Emporium. Barcelona. Número de febrer.
Courrier di Snt. Gregorie. Lieg. Núm. de febrer.
Biblioteca Sacro Musical. Santa Cecilia. Madrid.
Revista Musical Catalana (Butlletí de l'Orféo Cata-
là). Barcelona. Any IX. Números 107 i 108 corresponents a
novembre i desembre.
Santa Cecilia. Torino. Any XIV. Novembre. VII i VIII